

KUTSESTANDARD

Rakendusarhitekt, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Rakendusarhitekt, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Arhitekti töö eesmärgiks on ühendada kunstilised, tehnoloogilised, tehnilised ja majanduslikud lahendused tasakaalustatud ruumiliseks terviklahenduseks, mis hõlmab välisruumi, ehitiste arhitektuuri ja hoonete siseruumi lahendusi ning on projekteerimise ja ehitamise tulemusel valmiva säästva ja tervikliku elukeskkonna loomise aluseks.

Arhitekti kutset omav isik on võimeline mõistma ja vahendama üksikisikute, ühiskondlike gruppide ja ametiasutuste vajadusi seoses ruumilise planeerimise, arhitektuurse projekteerimise, ehitamise, arhitektuuripärandi säilitamise ja väärtustamise ning loodusliku tasakaalu hoidmisega. Oma töös lähtub arhitekt avalikust huvist ning heast planeerimis-, projekteerimis- ja ehitustavast.

Arhitekti kutsealal on kirjeldatud kutsed järgmistel EKR tasemetel:

- Rakendusarhitekt, tase 6
- Diplomeeritud arhitekt, tase 7
- Volitatud arhitekt, tase 7
- Volitatud arhitekt-ekspert, tase 8

Käesolevas kutsestandardis on kirjeldatud 6. taseme rakendusarhitekti kutsealast kompetentsust.

Rakendusarhitekt, tase 6 on spetsialist, kes osaleb volitatud arhitekti juhendamisel maa-alade, linnade ja asulate ruumiliste planeeringute ja ehitusprojektide koostamisel.

Tema töö eesmärgiks on osaleda ruumilise terviklahenduse väljatöötamises, ühendades projekteeritavate ehitiste tehnilise toimivuse kunstiliste ja ökonoomiliste lahendustega.

Rakendusarhitekt, tase 6 pädevuses on ehitusprojekti arhitektuuri osa koostamine ehitusloa kohustuse alla mittekooluvatele ehitistele.

A.2 Tööosad

A.2.1 Planeeringu koostamine erinevates planeeringu liikides

1. Planeeringuala ülevaatus, ruumiline analüüs ja planeeringu lähteseisukohtade koostamine
2. Ruumiliste visioonide ja planeeringute eskiislahenduste koostamine
3. Planeeringuala ruumilise terviklahenduse koostamine
4. Planeeringu vormistamine

A.2.2 Ehitusprojektide arhitektuuri osa, sh välis- ja siseruumi terviklahenduse koostamine selle kõigis staadiumites

1. Lähtetingimuste analüüs ja programmi koostamine
2. Ruumiliste visioonide ja ehitise eskiiside koostamises osalemine
3. Ehitusprojekti arhitektuuri osa koostamine
4. Energiatõhususe arvutuste tegemine
5. Ehitusprojekti vormistamine ja dokumenteerimine
6. Koostöö huvitatud osapoolte ja asjakohaste ametkondadega
7. Autorijärelevalve ja osalemine ehitise kasutuselevõtu protsessis

A.3 Töö keskkond ja eripära Arhitekt töötab peamiselt arhitektibüroos, projekteerimisbüroos või ametiasutustes. Tööülesannete tõttu tuleb viibida ka välitingimustes ja ehitusobjektidel. Töö on loominguiline, võib olla vaimset pingeline. Töökoormus ja -aeg võivad jaotuda ebaühtlaselt.
A.4 Töövahendid Arhitekt kasutab oma töös tavapäraseid bürootöövahendeid, erinevaid kommunikatsioonivahendeid, kontori- ja projekteerimistarkvara, ehitusteabe modelleerimise ja kohateabe süsteeme, maketeerimise ja visualiseerimise vahendeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused Ruumitaju, ruumi ettekujutamise ja komponeerimise võime, loominguiline mõtlemine, loogiline mõtlemine ja üldistusvõime, iseseisvus ja otsustusvõime, vastutusvõime ja täpsus, koostöövõime, suhtlemisoskus ja pingetaluvus, ilumeel, õpivalmidus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus Rakendusarhitekt on rakendusarhitektuuri õppekava läbinud spetsialist.
A.7 Enamlevinud ametinimetused Rakendusarhitekt, ehitusarhitekt, arhitekti abi, arhitekt-assistent, arhitekt-tehnik, projekteerija.
A.8 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks Ehitusseadustik, planeerimisseadus, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seadus ja nende asjakohased rakendusaktid.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur Rakendusarhitekt, tase 6 kutsestandard koosneb kahest kutsepetsiifilisest (B.2.1 – B.2.2) ja kutset läbivast (B.2.3) kompetentsist. Rakendusarhitekt, tase 6 kutse saamiseks tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Planeeringu koostamine erinevates planeeringu liikides	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Täidab volitatud arhitekti poolt antud ülesandeid planeeringu lähteolukorra analüüsimisel. 2. Osaleb volitatud arhitekti juhendamisel lähteseisukohtade alusel ruumiliste visioonide, ruumiliste strateegiate ning planeeringute eskiislahenduste koostamisel. 3. Lahendab lähteseisukohtade alusel ja volitatud arhitekti juhendamisel erinevaid planeeringuala ruumilise terviklahenduse koostamisega seotud ülesandeid. 4. Vormistab volitatud arhitekti juhendamisel planeeringu graafilise, tekstilise ja illustratiivse osa, tehes seda selgelt, loetavalt ja arusaadavalt ning korrektset erialast terminoloogiat kasutades.	
B.2.2 Ehitusprojektide arhitektuuri osa, sh välis- ja siseruumi terviklahenduse koostamine selle kõigis staadiumites	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Oma pädevuse piirides või objekti vastutava arhitekti juhendamisel selgitab välja ja analüüsib asukohast, kasutajate vajadustest ja võimalustest tulenevaid lähtetingimusi ning koostab ehitiste lähteülesande ja (ruumi)programmi.	

2. Koostab oma pädevuse piirides või objekti vastutava arhitekti juhendamisel ja lähteülesande alusel erinevaid ruumilisi visioone ning ehitise või ehitise osade eskiislahendusi, leides funktsionaalselt, konstruktiivselt ja tehniliselt toimiva, esteetiliselt ja majanduslikult tasakaalustatud jätkusuutliku lahenduse.
3. Koostab oma pädevuse piirides või objekti vastutava arhitekti juhendamisel ja eskiisist lähtudes ehitusprojekti eel-, põhi- ja tööprojekti arhitektuuri osa lahendused vastavalt ehitusprojektile esitatavatele nõuetele ja heale tavale ning kooskõlas teiste ehitusprojekti osadega.
4. Rakendab projekteerimisel energiatõhusa hoone projekteerimise põhimõtteid. Tõendab lihtsustatud meetodil projekteeritava või oluliselt rekonstrueeritava hoone energiatõhususe nõuetele vastavust ja annab vastava energiamärgise.
5. Vormistab volitatud arhitekti juhendamisel ehitusprojekti graafilise, tekstilise ja illustratiivse osa, tehes seda selgelt, loetavalt, arusaadavalt ja korrektset erialast terminoloogiat kasutades ning ehitusprojekti vormistamisele esitatavatele nõuetele vastavalt.
6. Selgitab välja osapoolte vajadused ning leiab mõistlikud ja tasakaalustatud lahendused koostöös asjakohaste ametkondadega.
7. Teostab oma pädevuse piirides või objekti vastutava arhitekti juhendamisel autoriõiguse kaitseks autorijärelevalvet ning kontrollib ehitise vastavust projektile.
Tagab ruumilise lahenduse terviklikkuse ja selle säilimise ehitamise käigus, vajadusel täpsustab ja täiendab projekti ehitusprotsessi käigus.
Koostab arhitektuursete elementide ja toodete hooldus- ning kasutusjuhendid, arvestades toodete ja materjalide tootja juhendeid ning neile kehtestatud nõudeid.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.3 Rakendusarhitekt, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mõistab inimese suhet ehitatava keskkonnaga ja ehitatava keskkonna suhet olemasoleva keskkonnaga, arvestades ehitiste ja nendevahelise ruumi vastavust inimese vajadustele ning kooskõla loodusega. 2. Mõistab sise- ja välisruumi suhteid, avaliku, poolavaliku ja mitteavaliku ruumi seoseid ning asula ja asulavälise ruumi erinevusi. 3. Mõistab ruumilist planeerimist, ehitiste projekteerimist, ehitamist ja ehitiste kasutamist kui ühtset protsessi, mis on eelduseks kvaliteetse ehitatud keskkonna loomisele. 4. Mõistab ja rakendab alusuuringutel ja sidusaladel kasutatavaid erinevaid meetodeid lähtetingimuste ja ruumiliste lahenduste koostamisel. 5. Mõistab funktsionaalseid seoseid ruumilises planeerimises ja arhitektuurses projekteerimises; 6. Tunneb ja rakendab erinevaid inseneriteadmisi tasemel, mis võimaldab teha asjakohaseid valikuid. 7. Arvestab ehitatava keskkonna kasutajate vajadusi, ühildades neid võimaluste ja piirangutega ning jätkusuutliku arengu põhimõtetega. 8. Kasutab planeerimis- ja projekteerimisprotsessis enam levinud info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaid. 9. Mõistab arhitektikutse ja -eetika ning arhitekti ühiskondliku rolli olemust, arvestab sotsiaalsete teguritega ja järgib oma tegevuses kutse-eetika nõudeid. On valmis aktiivselt osalema kodanikuühiskonnas ning suhtub sallivalt hoiakute ja väärtuste mitmekesisusse. 10. On valmis andma oma panuse arhitektuuri valdkonna edendamiseks. 11. Osaleb meeskonnatöös, suhtub austusega kolleegidesse ja tunneb töökultuuri. 12. Mõistab ja rakendab ressursi- ja energiatõhususe ning säästva arengu põhimõtteid ehitatavas keskkonnas. 13. Kasutab oma igapäevatöös arvutit infotöötamise, ohutuse, kommunikatsiooni, sisuloome ja probleemilahenduse osas iseseisva kasutaja tasemel (Lisa 1 – Digipädevuste enesehindamise skaala) 14. Kasutab erialaseks tööks vajaminevaid erialaspetsiifilisi tarkvaralahendusi. 15. Kasutab oma töös ja dokumentide koostamisel korrektset eesti keelt tasemel vähemalt B2 (Lisa 2 – Keelte oskustasemete kirjeldused). 	
Teadmised:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) arhitektuuri ning sellega seotud kunstiliikide, kultuuri ja teaduste ajalugu ja teooriad; 2) arhitektuurse projekteerimise kvaliteeti mõjutavad kujutava kunsti, disaini ja sisearhitektuuri valdkonnad; 3) ruumilise planeerimise ja linnaehituse ning keskkonna-, maastiku- ja sisearhitektuuri alused, strateegiad, teooriad ja ajalugu; 4) ruumikompositsiooni alused; 	

- 5) linnaehituse ja arhitektuuri tüpoloogia;
 6) arhitektuuriga seotud reaal- ja ehitusteaduste, - tehnikate ja - tehnoloogiate alused;
 7) ruumilist arengut suunavad, planeerimist ja ehitiste projekteerimist reguleerivad ning teised valdkonnaga seonduvad õigusaktid;
 8) majandus- ja ettevõtluskeskkond ning nende üldised arengusuunad.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	22-20022023-1.1.1/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Ilmar Heinsoo, Eesti Arhitektide Liit Toomas Paaver, Eesti Arhitektide Liit Tõnu Laigu, Eesti Arhitektide Liit Andres Levald, Rahandusministeerium, Eesti Arhitektide Liit Veronika Valk, Kultuuriministeerium Kaie Enno, Eesti Planeerijate Ühing Endrik Mänd, MTÜ Linnade Liit Hindrek Kesler, Tallinna Tehnikakõrgkool Andres Ojari, Eesti Kunstiakadeemia
3. Kutsestandardi kinnitaja	Arhitektuuri, Geomaatika, Ehituse ja Kinnisvara Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	46
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	20.02.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	19.02.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2161 Ehitusarhitektid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Applied Architect, level 6
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	
Lisa 2 Keelte oskustasemetete kirjeldused	